

## א ז ר ח ו ת

### לבתי ספר עצמאיים

2 יחידות לימוד

### הוראות לנבחן

- א. משך הבחינה: שתיים ורבע.
- ב. מבנה השאלון ומפתח ההערכה: בשאלון זה ארבעה פרקים.
- |           |   |        |   |                  |
|-----------|---|--------|---|------------------|
| פרק ראשון | — | (23×1) | — | 23 נקודות        |
| פרק שני   | — | (15×3) | — | 45 נקודות        |
| פרק שלישי | — | (10×2) | — | 20 נקודות        |
| פרק רביעי | — | (4×3)  | — | <u>12 נקודות</u> |
| סה"כ      | — |        |   | 100 נקודות       |
- ג. חומר עזר מותר בשימוש: אין.
- ד. הוראות מיוחדות: אין.

כתוב במחברת הבחינה בלבד, בעמודים נפרדים, כל מה שברצונך לכתוב כטיוטה (ראשי פרקים, חישובים וכדומה).  
רשום "טיוטה" בראש כל עמוד טיוטה. רישום טיוטות כלשהן על דפים שמחוץ למחברת הבחינה עלול לגרום לפסילת הבחינה!

ההנחיות בשאלון זה מנוסחות בלשון זכר ומכוונות לנבחנות ולנבחנים כאחד.

ב ה צ ל ח ה !

## ה ש א ל ו ת

### פרק ראשון (23 נקודות)

ענה על אחת מהשאלות 1-2.

בשאלה שבחרת ענה על כל הסעיפים (מספר הנקודות לכל סעיף רשום בסופו).

1. קרא את הקטע שלפניך, וענה על הסעיפים א-ג שאחריו.

חוק התקציב לשנת 2015 עבר בקריאה ראשונה בכנסת: 58 חברי כנסת תמכו בהצעת התקציב, לעומת 48 חברי כנסת שהתנגדו לה.

בדיון טען נציג הממשלה כי באמצעות תקציב זה גדלה ההשקעה בחינוך ובביטחון האישי של אזרחי המדינה. לעומתו נציגי האופוזיציה מתחו ביקורת קשה על התקציב המוצע. הם טענו כי הצטמצמו בו תקציבי הרווחה והבריאות, וייפגעו מכך בעיקר השכבות החלשות באוכלוסייה. לטענתם בתקציב הזה מונצח המעמד של אלה שנקלעו למעגל העוני, ואם הוא ימומש נהיה לחברה שאינה מאפשרת הזדמנות שווה לכל חבריה. נציגי האופוזיציה מחו גם על כך שחוק התקציב הונח על שולחן הכנסת רק כמה שעות לפני הדיון, ולכן נמנעה מחברי הכנסת האפשרות לקרוא אותו לפרטיו.

(מן העיתונות)

א. ציין על פי הקטע שני עקרונות דמוקרטיים שבאו לידי ביטוי בפעילות הכנסת, והבא מובאות לכך מן הקטע.

הסבר אחד מן העקרונות האלה. (10 נקודות)

ב. הצג על פי הקטע שתיים מן הטענות של האופוזיציה נגד חוק התקציב לשנת 2015.

ציין והסבר את הזכות הדמוקרטית של אזרחי המדינה שעלולה להיפגע, על פי

אחד מן הטענות שהצגת. (10 נקודות)

ג. חוק התקציב הוא כלי חשוב בידי הכנסת לפיקוח על הוצאות הממשלה והכנסותיה.

הסבר כיצד חוק התקציב משמש אמצעי לפיקוח על הממשלה. (3 נקודות)

2. קרא את הקטע שלפניך, וענה על הסעיפים א-ג שאחריו.

מדינת ישראל החליטה להכיר במיעוט הארמי כלאום ולהוסיף אותו לרשימת הלאומים המוכרים, המאושרים לרישום במרשם האוכלוסין. ההחלטה התקבלה משום שבנוגע ללאום זה מתקיימים התנאים הנדרשים בפסיקה להוכחת קיומו: מורשת היסטורית ייחודית, וכן תרבות, מוצא ושפה המשותפים לחברים בקבוצה זו. כיום חיים במדינת ישראל אזרחים רבים בני הלאום הארמי, וילדיהם לומדים את המורשת שלהם, כפי שמובטח במגילת העצמאות.

(מן העיתונות)

א. ציין והסבר על פי הקטע מהו סוג הלאומיות של הארמים. (7 נקודות)

ב. ציין מה הן הזכויות המובטחות למיעוטים במגילת העצמאות. הסבר את זכות המיעוטים שיש לארמים על פי הקטע. (10 נקודות)

ג. ציין והסבר חוק אחד שמבטא את היותה של מדינת ישראל מדינתו של הלאום היהודי.

(6 נקודות)

### פרק שני (45 נקודות)

ענה על שלוש מהשאלות 3-6 (לכל שאלה – 15 נקודות).

בכל שאלה שבחרת ענה על כל הסעיפים (מספר הנקודות לכל סעיף רשום בסופו).

#### 3. זכות הדמוקרטיה להגן על עצמה

בחברה דמוקרטית עלולות להתארגן קבוצות קיצוניות שאינן מקבלות את ערכי הדמוקרטיה, המשתמשות בזכויות החופש הדמוקרטי כדי להילחם בדמוקרטיה ולהביא לביטולה.

- א. ציין והסבר שתי זכויות דמוקרטיות שקבוצות קיצוניות עלולות לנצל לרעה. (5 נקודות)
- ב. ציין והסבר שתי גישות שהשלטונות יכולים לנקוט כלפי קבוצות כאלה. (6 נקודות)
- ג. הסבר כיצד מדינת ישראל מגנה על עצמה באמצעות חקיקה מפני פעילות של קבוצות קיצוניות. (4 נקודות)

#### 4. הכנסת ועבודתה

עבודת הכנסת נעשית בשתי מסגרות: במליאה ובועדות.

- א. ציין ארבעה מתפקידיה של הכנסת, מלבד חקיקת חוקים. (4 נקודות)
- ב. הסבר מהי מליאת הכנסת, וציין תנאי אחד לכינוסה של המליאה בזמן הפגרה. (6 נקודות)
- ג. הסבר את "שלב הוועדה" בהליך של חקיקת חוק בכנסת. (5 נקודות)

#### 5. מפלגות

חוק המפלגות קובע: "מפלגה היא חֵבֵר בני אדם שהתאגדו כדי לקדם בדרך חוקית מטרות מדיניות או חברתיות".

- א. הסבר כיצד אפשר לקדם מטרות מדיניות או חברתיות באמצעות מפלגות. (4 נקודות)
- ב. חוק מימון מפלגות – הסבר את החוק, והסבר את מטרותיו. (5 נקודות)
- ג. ציין שתי דרכים לקביעת רשימת המועמדים של מפלגה לכנסת, והסבר מדוע חשובה ההחלטה של "דעת תורה" בבחירת המועמדים למפלגות החרדיות. (6 נקודות)

#### 6. בחירות במדינת ישראל

בשנה שעברה החליטה הכנסת להעלות את אחוז החסימה ל-3.25 אחוזים.

- א. הסבר מהו אחוז החסימה. הצג נימוק אחד של התומכים בהעלאת אחוז החסימה, ונימוק אחד של המתנגדים לכך. (6 נקודות)
- ב. הסבר מדוע המפלגות החרדיות תומכות בשיטת הבחירות היחסיות לכנסת. (4 נקודות)
- ג. מהו ה"מודד" למושב בכנסת? הסבר כיצד הוא נקבע. (5 נקודות)

## ◀ המשך בעמוד 4

## פרק שלישי (20 נקודות)

ענה על שתיים מהשאלות 7-9 (לכל שאלה – 10 נקודות).

בשאלה שבחרת ענה על כל הסעיפים (מספר הנקודות לכל סעיף רשום בסופו).

7. על פי החוק, על המדינה לתקצב חלקית את "הישיבות הקטנות" שאין מלמדים בהן מקצועות על פי

"תכנית הליבה". לאחרונה הוגשה לבית המשפט הגבוה לצדק (בג"ץ) עתירה נגד חוק זה.

נציגי הציבור החרדי התנגדו לעתירה ותמכו בהמשך קיומו של החוק. לטענתם, החוק שומר על העצמאות

של החינוך החרדי, עצמאות שהובטחה (במסמך כתוב) למנהיגי היהדות החרדית ערב הקמת המדינה.

(מן העיתונות)

א. הסבר מהי "תכנית הליבה".

בקטע מוזכר החוק, שנגדו הוגשה עתירה לבג"ץ. ציין את שמו של החוק. (2 נקודות)

ב. באיזה מסמך הובטחה החינוך החרדי? ציין שני נושאים נוספים הכתובים במסמך זה.

(6 נקודות)

ג. הסבר מהו ההבדל בין "ישיבה קטנה" ל"ישיבה גדולה". ציין שתי מסגרות נוספות של

חינוך חרדי שיש כיום. (2 נקודות)

8. עיריית תל אביב רצתה להכניס לחוק העזר העירוני תיקון שנועד לאפשר פתיחת מרכולים בשבת. שר

הפנים החליט שלא לאשר את התיקון.

השר הסביר כי התיקון לחוק העזר עלול לפגוע בהיותה של מדינת ישראל מדינה יהודית ודמוקרטית.

לטענתו, פתיחת המרכולים בשבת תפגע בצביון השבת ברשות הרבים, והיא מנוגדת לחוק שעות

עבודה ומנוחה. לדבריו היא פוגעת לא רק בזכויותיהם וברגשותיהם של דתיים, חרדים ושומרי מסורת,

אלא גם באלה של חילונים המבקשים לשמור על אופיו של יום המנוחה היחיד בשבוע.

(מן העיתונות)

א. ציין והסבר על פי הקטע מהו סוג החקיקה הדתית ששר הפנים מסתמך עליו בהחלטתו.

(3 נקודות)

ב. ציין איזו סמכות של הרשות המקומית באה לידי ביטוי בקטע, וציין שלוש סמכויות

נוספות של הרשות המקומית. (4 נקודות)

ג. הסבר על פי הקטע מגבלה אחת שחלה על הרשות המקומית. (3 נקודות)

9. המועצות הדתיות

א. ציין שלושה תחומי אחריות של המועצות הדתיות. (3 נקודות)

ב. מי מְמַנָּה את המועצות הדתיות? פרט אילו גופים קובעים את ההרכב שלהן. (4 נקודות)

ג. ציין שלושה מקורות לתקציב של המועצות הדתיות. (3 נקודות)

## המשך בעמוד 5

**פרק רביעי (12 נקודות)**

ענה בקצרה על שלוש מהשאלות 10-13 (לכל שאלה – 4 נקודות).

**10.** ציין שלושה מוסדות או ארגונים חרדיים שעוסקים בעזרה לציבור בדרכים שונות בתחום הרפואה. הסבר את תרומתם המשותפת לחברה הישראלית.

**11.** הסבר טענה אחת בעד עריכת משאל עם וטענה אחת נגד עריכתו.

**12.** הסבר את קביעת חז"ל בנוגע למינוי בעלי תפקידים ציבוריים.

**13.** הסבר מהו משטר נשיאותי.

**בהצלחה!**

זכות היוצרים שמורה למדינת ישראל  
אין להעתיק או לפרסם אלא ברשות משרד החינוך